

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

04 | 2009

MĖNESINIS BIULETENIS

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

01 | 2009

02 | 2009

03 | 2009

04 | 2009

05 | 2009

06 | 2009

07 | 2009

08 | 2009

09 | 2009

10 | 2009

11 | 2009

12 | 2009

MĖNESINIS BIULETENIS BALANDIS

2009

ĮVADINIS STRAIPSNIS

2009 M. BALANDŽIO 9 D. – MĖNESINIS BIULETENIS

2009 m. balandžio 2 d. vykusiame posėdyje, remdamasi reguliaria ekonomine ir pinigų analize, Valdančioji taryba nusprendė sumažinti pagrindines ECB palūkanų normas dar 25 baziniais punktais. Pagrindinių Eurosistemos refinansavimo operacijų palūkanų norma buvo sumažinta iki 1,25 %, o palūkanų normos už naudojimąsi tiek ribinio skolinimosi, tiek indėlių galimybėmis nuo 2009 m. balandžio 8 d. buvo sumažintos atitinkamai iki 2,25 % ir 0,25 %. Nuo 2008 m. spalio 8 d. pagrindinės ECB palūkanų normos iš viso sumažintos 300 bazinių punktų.

Priimant šį sprendimą atsižvelgta į lūkesčius, kad, praeityje labai kritus žaliavų kainoms ir labai susilpnėjus ekonominei veiklai euro zonoje ir visame pasaulyje, spaudimas kainoms ir toliau bus prislopintas. Naujausi ekonominiai ir apklausų duomenys patvirtina tai, kad pasaulio, įskaitant ir euro zoną, ekonomika patiria didelį nuosmukį. 2009 m. tiek pasaulinė, tiek euro zonos paklausa greičiausiai tebebus labai maža, o 2010 m. pradės didėti. Paskelbti infliacijos lūkesčiai vidutiniu ir ilgesniu laikotarpiu vis dar atitinka Valdančiosios tarybos siekį išlaikyti mažesnę, bet artimą 2 % infliacijos lygį vidutiniu laikotarpiu. Palyginimas su pinigų analizės rezultatais patvirtina, kad infliacinis spaudimas mažėja. Po balandžio 2 d. priimto savo sprendimo Valdančioji taryba tikisi, kad vidutiniu laikotarpiu kainų stabilumas bus užtikrintas, o tai padidins euro zonos namų ūkių perkamąją galią. Valdančioji taryba ir toliau užtikrins, kad vidutiniu laikotarpiu būtų įtvirtinti infliacijos lūkesčiai. Šis įtvirtinimas būtinas tvaraus augimo ir užimtumo skatinimui bei padeda palaikyti finansų stabilumą. Dėl to ateityje Valdančioji taryba ir toliau labai atidžiai stebės visus pokyčius.

Kalbant apie ekonominę analizę, dėl neramumų finansų rinkoje labai susilpnėjo ekonominė veikla euro zonoje, nes dėl pasaulio ekonomikos nuosmukio sumažėjo vidaus paklausa. Paskelbti duomenys ir apklausų rodikliai leidžia daryti išvadą, kad 2009 m. pradžioje euro

zonos ekonominis aktyvumas tebebuvo labai silpnas. Visus šiuos metus jis turėtų būti dar labai silpnas, tačiau tikimasi, kad 2010 m. nuosekliai atsigaus. Nuo 2008 m. vasaros labai nukritusios žaliavų kainos daro teigiamą poveikį realiosioms disponuojamosioms pajamoms ir kartu vartojimui. Be to, tiek išorės, tiek vidaus paklausai vis didesnę teigiamą poveikį turėtų daryti stiprios makroekonominės paskatos ir priemonės, pradėtos taikyti siekiant atkurti finansų sistemos funkcionavimą tiek euro zonoje, tiek už jos ribų.

Atsižvelgdama į šį poveikį, Valdančioji taryba mano, kad šiai ekonominės veiklos perspektyvai kylančios rizikos iš esmės yra subalansuotos. Gali pasireikšti didesnis negu manyta teigiamas poveikis dėl nukritusių žaliavų kainų ir taikytų politikos priemonių. Tačiau nerimaujama, kad neramumai finansų rinkose gali daryti didesnę poveikį realiajai ekonomikai ir kad gali didėti protekcionistinis spaudimas. Nerimas taip pat susijęs su galimai nepalankia pasaulio ekonomikos raida dėl pasaulio ekonomikos nesubalansuotumo netvarkingo koregavimosi.

Pagal Eurostato išankstinę įvertį, metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija dar sumažėjo – nuo 1,2 % (vasario mėn.) iki 0,6 % (kovos mėn.). Nuo praėjusios vasaros mažėjanti infliacija visų pirma rodo per šį laikotarpį labai nukritusias pasaulines žaliavų kainas. Be to, atsiranda vis daugiau požymių, kad infliacijos rizika iš esmės mažėja. Kalbant apie ateities perspektyvas, ankstesnės energijos kainų raišdos poveikio sukeltas bazės efektas bus svarbus veiksnys SVKI dinamikai trumpesniu laikotarpiu. Dėl to Valdančioji taryba tikisi, kad skelbiamos infliacijos metinis lygis ateinančiais mėnesiais toliau mažės, o metų viduryje laikinai pasieks neigiamą lygį. Po to metinis infliacijos lygis turėtų vėl padidėti. Vis dėlto pinigų politikos požiūriu tokie trumpalaikiai pokyčiai nėra svarbūs. Vertinant tolesnės ateities perspektyvas, tikimasi, kad pinigų politikai svarbiu laikotarpiu SVKI pagrindu apskaičiuota metinė infliacija bus mažesnė negu 2 % (2010 m.), daugiausia dėl vis dar vangios paklausos euro

zonoje ir už jos ribų. Paskelbti infliacijos lūkesčiai vidutiniu ir ilgesniu laikotarpiais vis dar atitinka Valdančiosios tarybos siekį išlaikyti mažesnę, bet artimą 2 % infliacijos lygį vidutiniu laikotarpiu.

Rizika šiai perspektyvai yra iš esmės subalansuota. Visų pirma ji susijusi su ekonominės veiklos perspektyvos ir žaliavų kainų rizika.

Analizuojant pinigų rinkų padėtį, naujausi duomenys patvirtina didelius P3 ir jų sudedamųjų dalių raidos svyravimus pastaraisiais mėnesiais, 2008 m. rugsėjo mėn. sustiprėjus neramumams finansų rinkose. Neatsižvelgiant į šiuos svyravimus, ženkliai tebemažėja pinigų kiekio didėjimo tempas euro zonoje. Tai patvirtina vertinimą, kad vidutiniu laikotarpiu rizika kainų stabilumui mažėja.

P3 pokyčiai aiškiai rodo, kad rinkos dalyviai į padidėjusius neramumus finansų rinkose reaguoja atlikdami atitinkamas finansines investicijas. Tai taip pat vis aiškiau rodo praeityje gerokai sumažintų pagrindinių ECB palūkanų normų poveikį. Šis palūkanų normų sumažinimas sumažino skirtumą tarp įvairių rūšių trumpalaikių indėlių palūkanų normų, o tai skatino lėšų paskirstymo pasikeitimus. Pavyzdžiui, vasario mėn. tebedidėjo vienadienių indėlių paklausa ir dėl to padidėjo (iki 6,3 %) P1 metinis augimo tempas, bet trumpalaikių terminuotųjų indėlių paklausa labai sumažėjo.

PFI paskolų nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams srautas tebebuvo labai nedidelis. Nedidelis neigiamas paskolų nefinansinėms korporacijoms srautas vasario mėn. rodo sumažėjusią suteiktų trumpesnio termino paskolų sumą, o ilgesnio termino paskolų grynas srautas tebebuvo teigiamas. Sumažėjęs trumpalaikis skolinimas gali rodyti, kad, sulėtėjus ekonominiam aktyvumui, sumažėjo paskolų paklausa. Tačiau pasiūla tikriausiai taip pat darė poveikį paskolų raidai. Šiuo atžvilgiu rai da kelis pastaruosius mėnesius iš dalies rodo tiek bankų, tiek korporacijų ir namų ūkių sektorių pastangas sumažinti per pastaruosius

metus susidariusias dideliu skolintu kapitalu pagrįstas pozicijas.

Apibendrinant pasakytina, jog balandžio 2 d. priimdama sprendimą Valdančioji taryba atsižvelgė į lūkesčius, kad, praeityje labai kritus žaliavų kainoms ir labai susilpnėjus ekonominei veiklai euro zonoje ir visame pasaulyje, spaudimas kainoms tebebus prislopintas. Naujausi ekonominiai ir apklausų duomenys patvirtina tai, kad pasaulio, įskaitant ir euro zoną, ekonomika patiria didelį nuosmukį. 2009 m. tiek pasaulinė, tiek euro zonos paklausa greičiausiai tebebus labai maža, o 2010 m. pradės didėti. Paskelbti infliacijos lūkesčiai vidutiniu ir ilgesniu laikotarpiais vis dar atitinka Valdančiosios tarybos siekį išlaikyti mažesnę, bet artimą 2 % infliacijos lygį vidutiniu laikotarpiu. Palyginimas su pinigų analizės rezultatais patvirtina, kad spaudimas infliacijai mažėja. Po balandžio 2 d. priimto savo sprendimo Valdančioji taryba tikisi, kad vidutiniu laikotarpiu kainų stabilumas bus užtikrintas, o tai padidins euro zonos namų ūkių perkamąją galią. Valdančioji taryba ir toliau užtikrins, kad vidutiniu laikotarpiu būtų įtvirtinti infliacijos lūkesčiai. Šis įtvirtinimas būtinas tvaraus augimo ir užimtumo skatinimui bei padeda palaikyti finansų stabilumą. Dėl to ateityje Valdančioji taryba ir toliau labai atidžiai stebės visus pokyčius.

Fiskalinės politikos srityje būtinas pasitikėjimą keliantis šalių įsipareigojimas vykdyti konsolidaciją vėl siekiant patikimų fiskalinių pozicijų, visiškai laikantis Stabilumo ir augimo pakto nuostatų. Labai svarbu išlaikyti visuomenės pasitikėjimą valstybės finansų tvarumu, kuris yra svarbus ir ekonomikai atsigauti, ir ilgalaikiam ekonomikos augimui remti. Šalys, kurioms taikoma perviršinio deficito nustatymo procedūra, turi griežtai laikytis ECOFIN tarybos rekomendacijų deficitui sumažinti. Nemažai šalių turės konkrečiau nustatyti patikimas konsolidavimo priemones, taikytinas 2010 m. ir vėliau. Nuoseklus visų atitinkamų ES teisės nuostatų, susijusių su pasverta fiskaline politika, įgyvendinimas yra būtinas siekiant išsaugoti jos, kaip vieno iš ekonominės ir pinigų sąjungos institucinės struktūros ramsčių, patikimumą.

Kalbant apie struktūrines reformas, Valdanti taryba palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos pavasario sesijos išsipareigojimą, esant dabartinei situacijai, optimaliai panaudoti atnaujintą Lisabonos strategiją augimui ir darbo vietų kūrimui. Atnaujintose rekomendacijose euro zonos šalys raginamos paspartinti reformų įgyvendinimą ekonomikai paremti, būtiems koregavimams atlikti ir dideliame augimo potencialu užtikrinti. Būtina, kad vyriausybės pagalbos priemonės neiškraipytų konkurencijos ir nevilkintų būtinų struktūrinių koregavimų ir kad vyriausybės toliau būtų tvirtai išsipareigojusios vengti protekcionizmo.

Šiame ECB mėnesinio biuletenio numeryje yra trys straipsniai. Pirmame straipsnyje lyginamas euro zonos ir JAV namų ūkių ir nefinansinių korporacijų išorinis finansavimas, ypač finansinių neramumų laikotarpiu. Antrame straipsnyje nagrinėjamas euro zonos BVP pirmųjų įverčių patikimumo ir jų tikslinimo klausimas. Trečiame straipsnyje apžvelgiami ES šalių vyriausybės išlaidų sudėties pokyčiai.